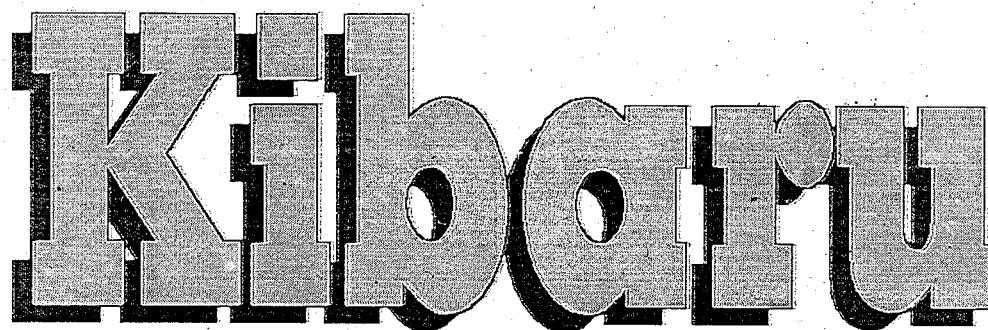

Nowanburukalo san 2017
San 45nan - Boko 550nan
Songo=dōrōmē 35

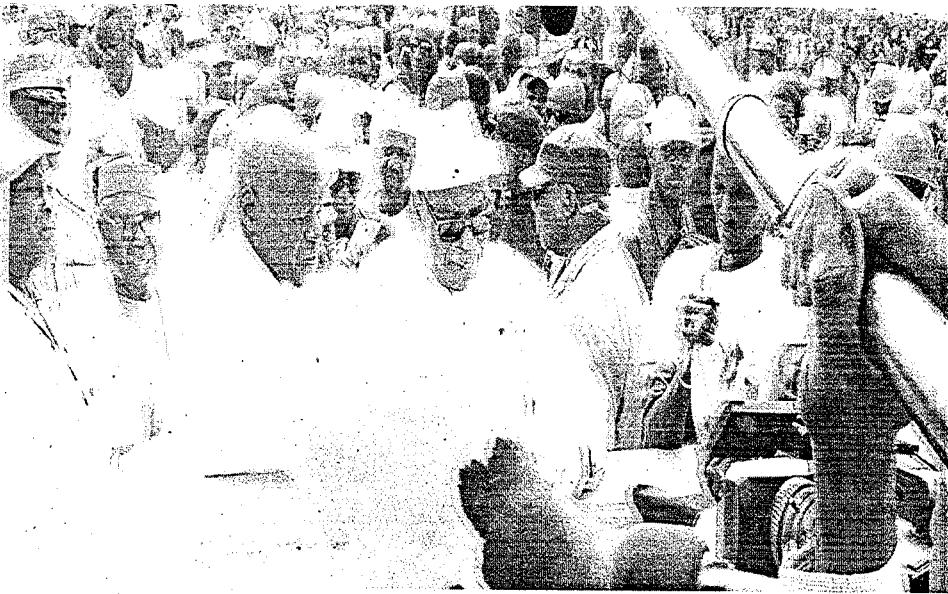

Kunnafonisében bota kalo o kalo - BP : 24 - Téléphone : 20.21.21.04 Kibarul bugufiyé Bosola Bamako

Kulusijalagosi
ka tijenéni
barika be ka
bonya

Le 6

Jamanakuntigi ye taama ke Sikaso mara kōnō

Jamanakuntigi ye bagansogoba bijenje folo ke Bugula

Jamanakuntigi Ibarahimu Bubakari Keyita bôlén kô Kayi mara kono, kalo kelen o kofe a taara Sikaso nowanburukalo tile 22 san 2017. O taama in kuncéra kalo tile 24. Mali baganw sogoliba min be ke san 2017-2018 kono, à y'o bijenje folo ke o senfe.

Tuma min na jamanakuntigi sera Bugunin, jama y'a sèbekòrò kunben. Dugu némogow ye lajini dòw k'a la: Bugunin keli marayorò ye; basigi sabatili dabaliw; sènèfèn w bayélémani fèrèw an'a minèn w ani dunkafa sabatili.

Jamanakuntigi Ibarahimu Bubakari Keyita selen Sikaso, a sera Lamisa Bengali togolayorò la, ka siraba do dilanni dabane folo ke. Dugukonçira don. A bëna dilan ka ke taakasegin sînc fila ye; fila be taa, fila be segin. Sefawari miliyari 21 be don a dafé. Baaraw kuntaala ye kalo 18 ye; samiye t'o la. Afiriki tilebinyanfan yiriwalibanki Bewowade (BOAD) be miliyari 20 di, Mali goferenaman b'a to miliyari 1 di. Sikaso komini méri Kalifa Sanogo y'a jira jamanakuntigi la, ko Sikaso bëe nisondiyalen b'a bisimila. Ko Sikasokaw mèennà k'a nani makono.

Bagansogoba daminéni

Jamanakuntigi ka taama tilefilanan na Sikaso mara kono, obenna Mali ka san 2017-2018 bagansogoba daminéni ma nowanburukalo tile 23.

nporon, bon ka fara bana suguya wèrew kan.

Pikiri be bagan ni hadamaden fila bëe tanga banaw ma, walima banaw kasaaraw ma. Nin kanpanjiba in kono misiw, baw ni sagaw, kamanmafèn wani noggomew ni sow ni faliw bëna sogo. O siratige la, soggosogo pikiri bëna ke misi 6.663.291 na; ka bon pikiri ke misi 3.134.310 na. Mura pikiri be ke misi 3.762.810 na. Ka ba ni saga 4.379.400 pikiri. Ka kamanmafèn 11.254.600 pikiri.

Goferenaman ka cesiri sera k'a to fura minnu bëna ke baganw na kanpani in kono, a bëe ka se ka dilan Mali baganfuradilanyoroba la. Sikaso méri Kalifa Sanogo folo ye kuma ta kene in kan, ka folini tanuni lase jama ma bagansogoba in daminéni na Bugula. Tarikuw y'a jira, ko Sinafow ka masabafanga buruju ye Bugula ye. O kofe a ye jamanakuntigi fo, ka baganmara ni monni minisiri fo u keli la ka Sikaso sugandi nin baara in daminéni na.

Baganmaralaw ka kumalasela Abubakirini Keli y'a ka nisondiya jira, ko baganmara joyorò ka bon kosebe Sikaso nafoloko la. Ako Sikaso mara baganmarala bëe be jamanakuntigi

fo, k'a ni ce bagansuguw joli la, baganfagayorò joli la, nonokènèw dalajeyorò joli la, baganminkolònba w senni na, baganw ka duntaw si toni 17 dili la. Abubakirini Keli labanna ka lajini ke jamanakuntigi la; n'o ye nonow ni fanw bayelemayorò dòsorli ye, sariya min tara ka mananinw kón k'o waleya ani ka dabali numan tige bagansonyaba la.

Jamanakuntigi ye bonyamasegin ke mögo tan ni kó ye ka da u ka cesiri kan baganmarako la. Medayiwdira u ma. Jamanakuntigi labanna ka donbolow di baganmara ni monni minisiri ma. Möbili suguya min be wele Pikopu, o saba, moto 47, furaji 2000; bagandogotòrò ka baarakeminén 45 ka fara fura suguya wëre 250.000 kan

Sikaso jisanimansoroyorò kura

O baara bëe kuncelen, jamanakuntigi Ibarahimu Bubakari Keyita ye Sikaso jisanimansoroyorò kura kurunbonkari Misirkòrò kin na. O ni Sikaso ce ye kilometere tan noggona ye. Mögoba caman fana tun b'o kene kan ka fara jenogonw kan yiriwaliko la.

A to be ne 2nan na

Minisirinemogò ka taama Moti mara la

Minisirinemogò Abudulayi, Idirisa Mayiga kelen kô ka Moti mara yorò caman yaala, a sòrla ka taa Wo - Bankasi - Koro siraba kurunbonkari. O siraba in be taa bila fo Mali ni Burukina Fasodancela. Mögocaman be sira in wele ko «Jegesira».

Wo - Bankasi - Koro - Burukina dance siraba kuntaala ye km91 ye. A dilanni musaka bënnna sefawari miliyari 14 ani miliyon 268 ma. Banki min nesinnen be Afiriki tilebinyanfan yiriwalibanki ye; o ye miliyari 9 ani miliyon 500 di, Banki Beyidese (BIDC) n'o ye Sedeyawo ka baarabaw keli yiriwalibanki ye; o ye miliyari 3 di, Afiriki tilebinyanfan nafoloko n'a wariko tònba Imowa (UEMOA) ye miliyari 1 ani miliyon 125 di, Mali goferenaman yere y'a to di.

Siraba in yorò do bëyen, mintunye siranyoroba ye ka da a cogoya kan. A jiginni ka taa Bankasi, walima a yelenni ka taa Wo, o tun be mögo caman dabali ban. Kasaara caman kera o yorò in na ka teme; nka a dilannen min file, caman bëna b'o o kasaaraw la ni bolifentigw ye siraba

Minisirinemogò
ye Wo-
Bankasi fo
Burukina
Faso dance
siraba
kurunbonkari

sariya labato a ne ma.

Bankasi komini jama be se mögo 334.000 ma. Sira bëna se ka ke sababu ye ka caman fara olu ka sòrosiraw jiidili' kan ani ka sigidalamogow ka taakasegin noggoya kosebe.

Lugay Alimuludu
Dokala Yusufu Jara

KONKO BE NE 8NAN NA

KIBARU bakurubasanni (kalo 12 songo) : - Mali kono = Dòrōmē 400 - Afiriki kono = Dòrōmē 800 - Jamana wëre = Dòrōmē 1.400

Né fôlo to

Nin bëna a to orobine hake kab 12 la ka se 19 ma. O la u be se ka ji meterekübu 19.000 soro don o don; kasoroutuntedowere soro meterekübu 8.000 kó don o don. Ji be sama ka se kin kura 6 kono ka orobine 112 don, ka bolifenkoyoro 39 laben. Mogo 9.736 bëna orobine soro. Sefawari miliyari 3 ani miliyon 600 de donna baara ninnu dafe.

An be don min na Sikaso ye kin 15 ye. Ojama hake be taa mogo 245.110

na. Dugu 28 minnu be Sikaso lamini na, olu 'to jate la. Misirikoro dugutigi ka'cidén Sumayila Kulubali y'a ka nisondiya jira jamanakuntigi la nin waleya numan in na, ka laban k'a nini a fe, a ka Sikaso ni Misirikoro ce sira ke gitöröye, ka barasi mankan djo u fe ani k'u ka sigida labenniko jenabo, duwka se ka sigicogo numan soro.

Danimariki lasigidenso min be Mali kono, o baarakela do ye Mariyani Keresi ye. A nesinnen be mako dow jenaboli ma sigidawla. Ale y'a jira ko

nin jisanimansoroyoro in bëna nafaba lase dugumogow ma, ka yelema numan don u dabolo la. A ko ni Ala sonna, Danimariki ka deme teina kotige Sikaso la. A labanna k'a nini jiko cakeda (SOMAGEP SA) ni dugumogow fe, u k'u janto jisanimansoroyoro in n'a orobine waleya n'a panosoleriw la kosebe, walasa u ka se ka meen si la.

Kuworo- Barazi pón kurunbonkari
Jumadon nowanburukalo tile 24 san 2017, jamanakuntigi ye Kuworo-

Barazi pón kurunbonkari. O musaka bëna sefawai miliyari 2 ma. Goferenanen yere ye 50,35 % di a musaka la, Afirikitilebinyanfanfiriwali banki Bewowade (BOAD) y'a to 49,65 % di. Nin bee kofe jamanakuntigi ye Sikaso komiterelamarayoroba joli tufadé folodali kene nemogoya ke. O bëna jo Sikaso pankurunjiginyoro kora la. Ajolimusaka be se sefawari miliyari 1 ma; Zapojamana de bëna a jo n'o dili ye.

**Masa Sidibe
Dokala Yusufu Jara**

Yuruguyurugu kéléli sariya waleyali lajora fôlo

Mali demebaaw y'a nini goferenaman fe a ka sariya talen in waleya

Jamanakuntigi Ibarahim Bubakari Keyita y'a jira k'a be yuruguyurugu kélé fo ka se a dan na. O hukumu kono, demebaaw feeréko ni nafoloko la, olu y'a jira kosariya dotalibaanaya sorcogo jugu kónni na, olu ka lajini do y'o ye an ka jamana kono. A be waati do bo, o demebaaw ninnu be k'a nini goferenaman fe a ka o sariya talen waleya, ani ka yuruguyurugu kélé.

Hakilajigin na, goferenaman baarakelaw ka lafasaliton min tubabukan daje surun ye Sëntadi (SYNTADE) ye, o banna baanaya sorcogo jugu kéléli sariya ka bolia ka baarakela lafasataw kan. O kelen goferenaman y'a waleyali b'g a ma fôlo, ko ka segin a kan k'a kónko laje kura ye. O de la sariya in waleyali lajora fôlo. Demebaaw feeréko ani nafoloko la, o waleya in y'olu siran. U y'a nini ka minisirinemogo lasoro ka kuma a ko kan.

Alamisadon nowanburukalo tile 22 san 2017, minisirinemogo Abudulayi Idirisa Mayiga y'a jira u la, ko goferenaman b'a kan kan baanaya

Minisirinemogo ni Holandi jamana lasisiden min be Mali kono

sorcogo jugu kónni sariya waleyali la. K'a b'a waleya fo ka se a dan na, a tena meen bilen yere. Kalata minnu be sensen na ka na an ka jamana kono, u kumana o faná kan.

Sariyakow minisiri Metiri Mamadu Isimayeli Konate tun be minisirinemogo ni demebaaw ka jogonye in kene kan. Ale y'a jira kunnafonidilaw la, ko goferenaman ye demebaaw ladonniya, k'a bëna jekulu do sigisenkan, min bëna nesin geleya lofolenw furakécogo ma, min, b'a to sariya ka se ka waleya. Goferenaman koni ye layidu ta, k'a be yuruguyurugu kélé. Olayidu mintara a ni demebaaw ce, fo olu ka tiime; sabula

ia. A ko geleya dow bora o kumanogonyaw kónona na, min be tali ke mogow bolofé hake dafoli la ka fara ugundow lamaracogo kan. A ko o kelen, goferenaman ye demebaaw ladonniya, k'a bëna jekulu do sigisenkan, min bëna nesin geleya lofolenw furakécogo ma, min, b'a to sariya ka se ka waleya. Goferenaman koni ye layidu ta, k'a be yuruguyurugu kélé. Olayidu mintara a ni demebaaw ce, fo olu ka tiime; sabula

Kerecendiine dili donnez don kosebe an ka jamana kono

San o san, jamana kerecen minnu be wele katolikiw, olu be nognunkbenba ke Kita. Kita hiji daminenà Mali kerecen katolikiw fe kabini san 1966. Ninan ta in y'a siye 46nan ye.

Ninan hiji la, hijidenw be hakiljakabo, ke masalakun kerenkerennen dokan, n'o ye «Kerecendu, ke nénamaya sun, kanu sun, tijé sun, tilennenya sun ani lafiya sun ye».

Dannabaad do ka fola, omasalabolo in be wele bila bëe ma, wa'a be kuma an ka jamana bilama dabolo kan. Tilenbaliya ni lafiya sorbaliya be k'a digi an ka jamana na bi. Cikan don ka nesin mogo 'kelenkelen ma; kerenkerennenya la kerecendu, u k'u jilaja k'u seko ke kelenya sabatili la Mali kono.

Kerecen katolikiw ka hiji siye 46nan in masalakun be wele bila mogo bëe ma, u ka nogn kanu tijé kan, min b'a to tilennenya ni laiya ka se ka soro.

Kita ye dugu köroba ye, dugu barikama don Kayi mara la. Manden ma ke Manden ye Kita kó. Kitakuru be

Kita, moggoyaji be Kita, Kitabadinga be Kita. Sanni Sunjata keyita ka sigi masaya la, a nana a laben Kita. Mandenjeliw ka bulon köroba be Kita. Manden, an ka jamana ani Afiriki ni dije bëe tariku maralen b'o kono dalafoli siratige la.

Tubabuw kelen k'an mara, u ye Kita ke komini ye ka bubabumoriw ka Egilizi fôlo jo yen kabini san 1888 nowanburukalo tile 20.

Kita kera Alabatoyoroba ye kerecen

katolikiw bolo nin cogo in de la. San o san, hijidenw be bô Mali fan bëe fe an'an sigi noggoyama dôw la (Sénégal, Kónowari, Lajine) ka na hiji in na. Kerecendu dôron ka ko te; bawo Kita dugulen fanba ye silamew ye. O silamew be fara kerecendu kan ka hiji in ke. Mali goferenaman be laada latilen san o san, k'an balima kerecen katolikiw deme u ka baara la. Minisiriw be ye a kene kan, ka fara lakanabaaw kan. Alabato ni dugawu minnu be ke,

olu bolon k'yen koba were b'a la min ye sennataama ye, ka bô Kati ka se Kita. Kerecendu be nogn dalaje Kati Egiliziba da la, ka sira mine u sen na fo Kita. O be ben kilometre 160 ma. U be tile 3 ke furance in kan. Sira fe, u be teme dugu minnu fe, u n'o dugumogow be je siyow ni dumuniw na. U be teriyasiraw ni moggoyasira werew don u n'olu ce a kónona na, ben ni kelenya ani Alabato kono.

Mahamadu Konta

Hamidu Yunusa Mayiga, kiirkow minisiri kura

Hamidu Yunusa bolo bora kiiriraw tigecogo kolosiliyekulu nemogoya la k'a sababu ke körö ye, o ka surun san fila la sisan. Sabula a taara lafijebô la san 2015 desanburukalo tile 31. Kiiritigelaw nemogoyekulu mogo körö fana don; a si hake be san 67 la. Taratodon nowanburukalo tile 27 san 2017, a sugandira ka ke kiirkow minisiri kura ye. A bilala Metiri Mamadu Isimayeli Konate no na.

Hamidu Yunusa Mayiga furulen don, den 3 b'a bolo. Aye san 41 de ke kiirkow baaraw la; o mume na san 15 k'erâ dije cakedaw togo la. Minisiri kura in y'a jira ko hali ni waati kuntaala ka surun, a bëna a seko ke, min b'a to yelema numan ka se ka don Mali kiirkola. A ko do be fara kiiritigelaw ka dönniyaw kan, ka kiiriw tigecogow ni kiiritigecakedaw fana kolosi.

Seki Tarawele / Dokala Yusufu Jara

Woro ye negelafən kərenkənnən ye Afiriki tilebinyafanjamaw kōnɔ

Woro ye mun ye?

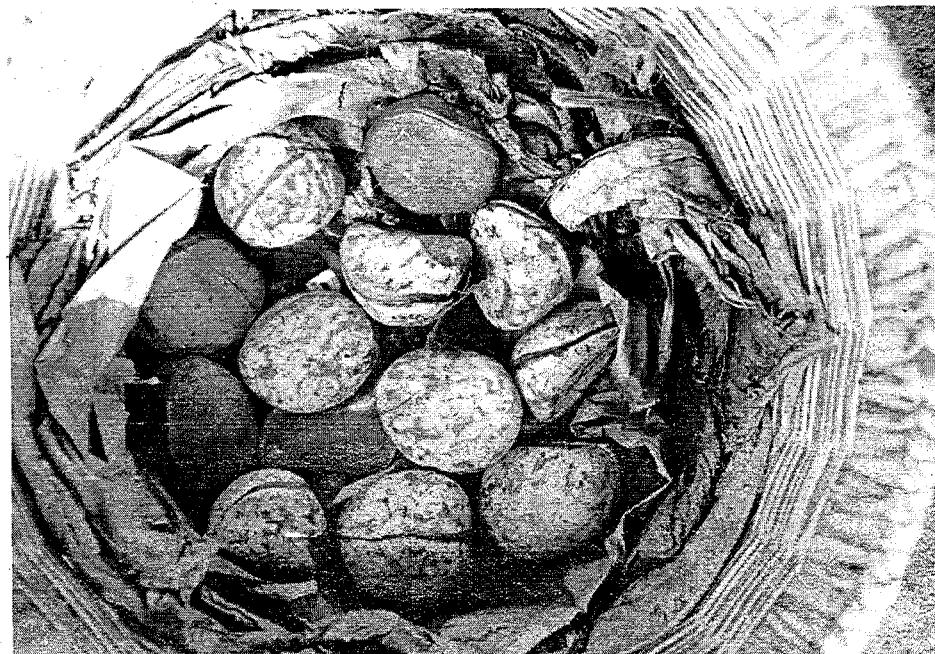
Kungo falenyemajiri dō de den ye woro ye. Worusun den b'i ko ntabanogo den, kisew be ntabanogo den kōnɔ cogo min, u be worosun den fana kōnɔ ten. N'i ye worosun den kōnɔci, i be worokisew sōrɔ a kōnɔ, faranin dō dalen be u kelen - kelen kan. N'i y'o faraninw bɔ u kan, o ye worow y'i bolo. I b'a sōrɔ u ne ye fila ye, dōw jelen don, dow bilennen don. Woro ye fəren fila nōrōlen ye nōgōn na, ntabanogo kisew, fərenko t'ola. N'a fəsənnən tə, woro kelen girinya b'a ta garamu 20 na ka se garamu 25 ma. Woro ye negela ye, balo tə; nka negela kologelən don min be jimi an ka jamana kōnɔ a ka ca ni san1000 ye.

Woro be bɔ min ?

Woro yefarafinna jiri dō de denw kise ye. Ojiri in be wele worosun. Worusun ye tukōnɔjamaw jiri dō ye; kərenkənnən ya la jamana minnu be Afiriki tilebinyanfan na. Ojiri in be Afiriki tilebinyanfan na, kogojida la. Woro buruju bora Afiriki tilebinyanfan de la tigitigi. Jamana minnu b'a ta Ginebisawo ka se Gana kogojidaw la, olu de ye worusunjamana fōlōw ye : Ginebisawo, Konowari, Liberiya, Saralon, Gana. O kofe, worosun sənəna jamana caman wərew kan: Lajine ni Nizeriya olu be Afiriki tilebinyanfan na; ani Afiriki cəmancəyanfan kogojidalajamana dōw, olu bəe kera worosunjamaw ye. Djin kōnɔ bi, jamana dōw y'u səbe don worosene ma ka da a be ne u ka dugukolo kan. O Jamanaw dō ye Ameriki woroduguyanfan n'a cəmancəyanfan jamaw ye. Woro be sene hali Karayibujamaw kōnɔ. A be sene Sirilanka ani Malezi jamana fana kōnɔ, Azi gun kan.

Worojago tariki

Bi ma woroko bila senna. Alimami Samori Ture tun ye worojagola ye sanni a ka ke kəlemasa ye. Sanni tubabuw ka na, worojulabaw tun be wuli ni nōgōmewye; ani sennamögow, ka taa tukōnɔjamaw na, k'u doni woro la ka na n'u ye Mandenjamana kōnɔ ani saheljamana. Utun mana

An ka hadamadenya ko caman te nənabo woro kō

se u ka duguw la, worojagola wərew tun be na woropajew ta u fe, ka taa n'olu ye u ka duguw la. Olu fana tun mana seginuka duguwla, worojagola wərew tun be na olu kunben k'u ka seginuw fa woro la, ka yaala dugu misənninw kōnɔ ka woro kelenkelenfeere. O cogo la, jamanaden bəe tun be se ka woro sōrɔ u sigiyɔrɔ la fo ni a sanni se tun te min ye.

Erene Kaye ye tubabuw ka kənəninitaama kəbaga dō ye. A ye kunnafonisəbəndəlabəna kataamaw kan, min be wele «Tumututaa kunnafonisəben». O səben in kōnɔ, a y'a jira ko girinkajo tun be cogo min na mandenjamana kōnɔ woroko la sanni tubabuw ka na. A yere ye min ye a ne na, a y'o lakali nin cogo in na : San 1827 marisikalo la, n'bora Lajine kogojida la ka n kunda kərənfela kan. N ye sira jengə ka taa Ceme, Konowariyanfan fe; k'a sababu ke kəlew ye. N selen yen, n y'a sōrɔ o yōrɔ in ye maninkaduguba ye, silamedugu tun don, wa worojuladuguba fana tun don. Dugumögow tun be taa woro ta tukōrɔ ka taa u falen farafinkōgo la Jene. Worojulaw ye sira mine n jəna, n tugura u kōwalasa an ka sira ke kelen ye. Marisikalo tile 6 san 1827, an

wulila k'an kunda Jene kan, o y'a sōrɔ sanjiba tun be ka na. Jula ninnu tun be məgo 20 nōgōnna na; cew ni musow. Musow tun be nəfə, ka cew tugu olu la. Woropajew kelen tun b'u kelen - kelen kun, woro 3.500 tun be woropajew kelen kōnɔ.

Woropajew kərətali ka bɔ duguma, o tun man nōgōn ma, kuma t'a tali ma. Nka jula ninnu tun b'a ta i n'a fosi te ukun. Ntalān(ntanan) tundulonnen b'u bəe kere la; o mankan tun ka di u tulo la. Nka ntalan ninnu mankan tun be waraw ni surukuw fana mabo u la, Erene Kaye tun m'o yōrɔ in faamu). Julacew ni maramafew tun don: kalaw ni kalakisew tun b'u bolo. Taama in senfe, worojulabaw tun be ke tōw kofe, olu tun yelennen be falaw kan. Kənəninitaama kəbaga wəre y'a jira, a tōgə ko Monteyi, tubabu don, ko san 1891 waatiw la, Hawusaw de tun yeworojulabaw ye Nizeriani Nizeriya jamaw kōnɔ. A y'a jira ko san o san, worojulajamakulu 20 tun be na Asantiw ka jamana kan n'o ye Gana ye, ka woro caman san ka segin n'u ye Kano, Sokoto ani məsijamanaw kōnɔ. Nōgōmew, sow, falaw ani sennamögow tun be na u doni woro la kōlikōli Asantiw fe yen, ka taa n'a ye u fe yen. Worojago kera sababu ye ka worojulabaw nafolotigya Afiriki tilebinyanfan na. Yōrɔ dōw la yere,

woro bilala kolonkise nō na k'a ke sannikelan ye.

Halibitile in na, worojago be senna. A be feere arabuw fe yen. Pōrōtigew kelen k'a lakodōn, olu kera sababu ye k'a jənsen dijə yōrɔ caman na; sango Berezili ani Ameriki woroduguyanfan jamana caman kōnɔ. Maninkaw sera ni woro ye Sənegali ani Ganbi; nka k'a jənsen kosebe o yōrɔ ninnu na, o sababu bora o Pōrōtige kelen ninnu na.

Woro jəciw

Woro ye negela ye balo tə. Nka negela min dōn, an'a jəciw be nōgōn na. Kunaya min b'a la, o y'a diya do ye. Basiya min b'a la, o y'a diya do ye. Kasa duman min b'a la, o y'a diya do ye. A laban na, timiyanin dō be na da kōnɔ, o fāna y'a diya do ye. Nka, o dōrōn m'a ke negela ye. Fōlōmögow y'a kanu; bawo waati kunkurunni kōnɔ, a b'u fari bɔ nōgōn na, k'u fari foni, k'u galabu kəneya. O t'a bəe ye, dōw ka fō la, a be cənimusoya sankərəta. O t'a bəe ye, Afiriki tilebinyanfan na ani Endonezi ni Berezili jamanaw kan, woro donna laadaw kōnɔ : denkundi, furusiriw, sarakabow, dunanbisimilaw, kəlebanw, dafalenw, siñəniw, bolisonw, furakeliw, adw; baara be ke ni woro y'olu bəe la.

Malikōnyan, woro suguya ka ca, wa a suguya kelen - kelen bəe n'a jəci don moriw ni farafinfurakelaw ani somaw bolo : sokunworo be yen, yeleworo be yen, kələworo be yen, malasaworo be yen, dakabanaworo be yen, naminçərworo be yen, woro gōngōn be yen. Djin kōnɔ, sangawuliminfen dō be yen min be wele «kokakola», o be dilan ni woro ye. Worojimi man kan ka ke damatəmə ye; sango denmisənninkunda ani musokənomakunda. Sege min b'a la, o be se ka na ni sunogobaliya walima dusukunnabana ye. Negela fənofen, a hakəlamā de ka ni. Negela ye waati ni waati ko de ye, furututuko tə.

Mahamadu Konta

An ye nin kunnafoni dōw sōrɔ entərəneti kan ani gafe wərew kōnɔ

Mali, Burukina Faso, Cadi ani Sənegali jigi be kōri tōni miliyɔn 2,95 kan san 2017-2018 kanpani na

Lamerikənjamana sənəko cakeda (USDA) min jəsinnen be jateminew ma, o y'a jira ko san 2017-2018'sene kanpani kōnɔ, Mali, Burukina Faso, Cadi ani Sənegali ka kōri mumə sōrɔta be sōn ka se tōni miliyɔn 2,95 ma. Obəke 2,75% farato y'u ka kanpani təmənen sōrɔ hake kan. O sababu dō ye kōri sōrɔ duman min fōra sənəkelaw ye, u caman b'u fanga digi kōrisene kan, ani samiye duman.

Kōri sōrɔta tōni miliyɔn 2,95 min y'o ye, Mali ni Burukina Faso fila-dōrōn ka sōrɔta be k'o la 94% ye. Burukina Faso ka sōrɔta be yelən 9,2% ye; k'a lase jyōrɔ fōlō ma kōrikō la. A ka kōri sōrɔta be se tōni miliyɔn 1,42 ma. Mali be jyōrɔ filan sōrɔni tōni miliyɔn 1,37 ye. Obəke 11,8 faralı y'a ka sōrɔ hake kan.

O jamana fila in kofe, Sənegali min ka san təmənen kōri sōrɔten bənna tōni 28.000 ma, o be yelən ka se tōni 54.000 ma kanpani nata la; 30% ni kōbe fara ale ka sōrɔ kan. O sababu be bo u ka goferenaman ka deme na k'a jəsinnen sənəkelaw ma; a bəna sene kəfənw di u ma fu la.

Nka fən min ye Cadi jamana ye, ale ka sōrɔ bəna jigin 65% ye. K'a bo tōni 325.000 la ka na tōni 114.000 na; k'a sabbu ke warikogeləya min b'u ka kōrikō cakeda (Coton Tchad SN) la sisān. Ocakeda in ka manankun fanba dibaa ye goferenaman ye. Ale de be kōri san sənəkelaw bolo, k'a kolo bɔ ani k'a sannifeerenabō.

Dokala Yusufu Jara

Goferenaman ka deme yuruguyuruguli de be balo songo geleya

Malidenw be k'a fo don o don, ko faamaw ka balo songo nogoya. N'i be kuma o kuma fo, i b'i miiri dcoenin. Ne fe de, faamaw joyoro ka dogo balo songo nogoyal la jamana kono. Sabula n'i dalem t'i yere la jelenya la, jama min b'i ko n'o fana ka dannaya t'i kan, ka da i kewale jugu kan, a ka gelon k'i be se k'i da don o jama kunkankuma na.

Balofeereyoro wasalen te fanga bolo bilen, julaw be taa balo bakurubasan yoro min na songo duman na, k'a kofili jamanadenw ma songo duman fana na. Julaw de be ka taa u ka feerefew san jamana kokan ka wusuruw.

Yaya Mariko

sara u kunkoroka don jamana kono, faamamibili te t'u doni ka na. Faamaw be se k'a fo julaw k'o feere u sakolasongow la cogo di? Hali sene te sabati sisan

sene kefen minnu ko, olu te soro nogoya la n'i te fanga masurunnamogo ye. Goferenaman yere be deme minnesin senko ma, o nafa fosi te ka se senekela mankanw ma, k'a sabau ke sene nemogow ka yuruguyurugu ye. N'a fora i y'i ka sene ke majumako la, i be se k'o feere mogo were sakolasongola cogodinideset.

Mogo caman fana bannen don sene ma k'o ka jugu, ka n'u da dugubaw kono k'u be kolobo kalababaaraw ke ka balo san n'o warinin soro raw ye, k'u yere balo, walima k'u ka denbaya balo o cogo la.

N'olu ko balo songo ka gelon, o tuma na ubora k'u nogonna senekela minnu to u ko, u b'a fe ka balo nogoya la ka teme olu kan w a?

Sene ka gelon, a musaka ka ca. Mogo o mogo be balo songo gelelyali kuma fo, n'o taara san kelen ni filia ke sene na k'a musakaw jate mine, a be masaya segin Ala ma. Ni balo songo nogoyara o ka di an senekelaw ni senekelaw be ye; nka o de ne man di ni senekelaw ma deme a nema, ka politikikow ani sene nemogow ka yuruguyurugu dabila seneko la.

Yaya Mariko
ka bo Senu - Bamako

Nangola komini samiy'e kunnafoli

Anw ka komini kono, samiy'e ma ne. Kabini setanburukalo jora, sanji nani dogoyara. Setanburukalotile 23 yere tun b'anw ni sanji ce. Bataki in sebendon n'o ye okutoburukalotile 24 ye, sanji do nana anw fe. N'o te anw tun be kalo kelen bo sanji ko. O n'a ta bee, an ka samiy'e tijena.

Nangolo komini ni komini naani wewe be danbo : Kerele, Wakoro, Danduguani Gento. O Gento be Barawili serkili fe; n'o te a to bee be Doyila fe. Malo be sene Dandugu kosebe. Nka ninan u ka maloma wolo'ka sababu ke jintanya ye

Dugu 14 be Nangola komini kono. Mogo be se k'a jigi da seneten minnu kan o duguwa la, o dan ye sajow an kaba ye. Kooriw tijena, keningew ma se ka wolo. Tigaw jara, u be

dugu jukoro. Ni sanji do kera soro en ye, an b'u wuguba o sumaya la; n'o te soro cogot'u la sisan. U yere kokogora wa, umakogowa, antehali odon folo.

K'a ta utikalo tile 10 laban na ka se setanburukalo tile 20 ma, senekela bee tun nison ka di anw fe yan. Antun b'a fe ka jamanakuntig ka lanini sabati. Any an se ke, nka Ala b'a yere sako la. An ka je ka dugawu ke; sabula ni Ala ye min ke don min na, a kebabay'a ke.

An be jamanakuntig fo. Ay'a ka layidu tiime senekelaw fanfe, anw fana y'an sekoke, nka Ala de ye masa ye. Nangola n'a siginogon komini bee be geleya kono ninan. Jamana nemogow k'u hakili to an na kosebe.

**Alujan Tarawele ka bo Lona,
Nangola komini na Doyila**

Kodugu samiy'e ma diya ninan. An bee tun nison ka di, ko san 2017 samiy'e nogonna ma ke folo; k'a sababu ke sanji nata an'a nacogo ye. Nka an ka dugu minnu file Kati ni tilebin ce n'i be bo Bamako fan fe, n'o ye Sebejanna, Kodugu, Koya, Jaigo, Donbila, Diyon, Dogoba ani Sirabulon ye, nin bee ka samiy'e labanna dusukasi la. Sabula kabini setanburukalo tile 1 fo ka se sisan ma, anw ma sanji fosi soro.

Kaba kun folo kono ye doonin ke; n'o te kun filanan ma ke fosi ye. Sanji tiger ka soro olu keto don ka tonkuruta damine. Sanjidese ye fije bila Kodugu foro caman na. Sanji tiger ka soro now fana be ka wolo; u ma se

ka kise nena ma don. Tigaw ye kujiginferw ye. Olu si ma ke sahaba ye; wosow kerabete.

San 2016 samiy'e la wosow sebekor o nena. Mogo caman ma dese wosobore 150 ma a ka foro taari kelen kono. Nka ninan, o si ma teme wosobore 50 kan, k'a sababu ke sanjidese ani ntumuwa ka tijeni ye. K'a damine seliba la ka n'a bila okutoburukalotile 27 la, anw m'a don sanji ye fe min ye. Anw ka samiy'e damineza zuluyekalo la k'a kunce utikalo la. Bee kono b'a don, ko kalo fila te samiy'e duman ye. O de la mogo caman jiginna nakow kono a meenna.

**Isa Jalo ka bo Kodugu,
Dugabugu komini na Kati**

San 2017 ma ke samiy'e duman ye Kamiyandugu komini kono

Ne be nin bataki in ci Kibaru la, k'an ka komini kunnafoli di. San 2017 ma ke samiy'e duman ye anw ka komini kono. Sanji ma laboli ke. A b'i n'a fo a kera o cogo kelen na Mali fan caman fe.

Jatemine na, n'i ye ninan samiy'e sanga san temenen ta ma, i b'a ye ko sumanw ma ne kosebe. O la senekelaw ka kan k'u janto u yere la baloko la ninan kosebe. Suman fitinir min soro, an k'o ladon kojuman a k'an lase sene kura ma fo k'o teme n'an ye.

An b'a nini jamana nemogow fe, u k'a laje ka senekelaw bolomagenni dabali tige kabini sisan, sanni ka balo songo geleya. Suman minnu fisayara doonin, o ye kabaw ni tigaw ye; n'o te keningew ni sajow ma sabati.

Alu Kone jagokela don Zoni Endisiriyeli la Bamako

Jiribatigemansintigiw be nini ka tila Kita mara jiriw la

Ne be nin bataki in ci Kibaru la, k'an ka dugu kunnafoli di. I mana don Kita mara kungo fan o fan kono, i b'a soro jiribatigemansinw mankan duurulen be yen. U b'a la ka jiriba suguya caman silatunun: Jala, bunbun, gomin, so anidowew. An be kule la ko ja be ka kungo jirintanya; jaa mansintigi ka jugu ni ja ye. A b'i n'a fo sigida n'a lamini lakanani minisiriso te anw ka jamana kono. Sabula ne ma da a la, ko nin nogonna waleya jugu be se ka ke jamana kono, ko mogo te kuma o la. Jii kungo lakanabaaw fana te ka kuma. O tuma na, jonnin de be ka jiritig yamaruya sene di nin mansintigi ninnu ma, u k'an ka kungo ke sahara y'an bolo joona? Ni feere ma tige nin nogonna lahwuta jiritigcogo la, Mali jiriko be son ka ban. Sabula u mana tila Kita mara jiriw la, u be son k'u kunda jamana jirimayor wewrew kan.

Hamadi Aturu Boli ka bo Danbana, Kotoba komini na Kita

Poyi : N'i b'a fe

N'i b'a fe n ka k'i fe,
Da min yelelen file,
Kan'a tugu;
Taa be segin diya
N jinkise jelen be segin i
ma,

An'i diyanyebaro:

N'i b'a fe n ka k'i fe,

Sorokuma min b'i da,

A tu siye tan,

I k'i hakili bo a kan.

N n'i je te fosi ye,

Fo kanu.

A to bee i ta,

Hal'an kola,

N'a ka di u ye,

N'i b'a fe n ka k'i fe,

I magere n na,

I ka n munumene,

N k'i naani,

I ka n negen-negen,

N k'i legelege.

Kana n segeseg, N ten'i

kel-e-kel-e,

Heere ni kanu,

Gundo bee file.

Kana da tugu,

Fo n'i te n fe.

Bukari Jara

Luwanda 1986/08/11

Poyi : Muso bese

Muso bese,
E min ko saniya,
E min te nogeo fe,
I ni solikawuli,
I ni girinkajo,
I ni timinandiya,
I ni walenuman.

Muso bese,

Wuli ka i bolo kora muso tow cela,

Sabu i n'o ka kan.

E! Muso bese,

I ce kunkoratalen don ce tow cela,

I ni saniya.

Muso bese,

Ika saniya be banakisew kele,

Ka waribo nogoya,

Ni ka nisondiya jensen.

Muso bese,

I te wuli, janjon dabora de!

Sabu i ni sosow jatigi te kelen ye.

I ni banakisew jatigi te kelen ye.

Olu togo ko nogolenya,

U jamu ko tolilenya.

Muso dargatow

Aw k'a don ko kenya te soro

Ni saniya te.

Ani Sagara

Balikukalankaramogo

Bamako

Kalankene: Kumasensigi gelyaw

Kumasen kelen sebencogo numan sariya, an kumana o kan Kibaru temenken kono. Kerénenkerénenya la, an kumana kumasen surun de kan. An y'a jira ko kumasen kelen be se ka ke waletigini wale n'a dafa ye. A be se ka ke wale n'a dafa dama ye. Hali a be se ka ke wale kelen dama ye.

An y'a jira fana, ko kumasen surun be se ka jiidi. Okofe, an y'a jira, k'a be seben hukumu do kono. O bolen koyen, a yera k'o da new be se ka falen nogon na sira jolen kan, nka o k'a sorodane minnu be falen nogon na, olu jelen don siya ni koro la.

Nin sen in na, an b'a jira ko, kumasen kelen mana jiidi, a be se ka bolo fila, saba walima naani bo. O misali dow ye nin ye:

Kumasen walema bolofilati

Bolofila be fo, ka da a kan kumasen in kono, waletigi y'a damana boloye, wale fana y'a damana boloye.

Misaliw: Kalandenw taara. (sonsira)

Kalandenw ma taa. (bansira)

Fini be kala. (sonsira)

Fini-te kala. (bansira)

Kumasen walema bolosabatigi:

Bolosabatigiya sorola min fe, o ye ko bolo saba de be kumasen in kono. Bolo fofo ye kumasen tigi ye, filanan ye wale ye, sabanan ye dafa ye.

Misaliw: A ye to tobi. (sonsira)

A ma to tobi. (bansira)

Fulake seginna so. (sonsira)

Fulake ma segin so. (bansira)

Foro sijena denmisew fe. (sonsira)

Foro ma sijne denmisew fe. (bansira)

Kumasen walema bolonaanitigi:

Bolonaanitigiya sorola min fe, o ye bolonaani de b'a kono.

Misaliw: Dugutigi ye foro san Nci fe. (sonsira)

Dugutigi ma foro san Nci fe. (bansira)

Kolosili: N'i y'a yea be fo kumasen walema, kumasen walantandebeyen. Ob'a jira ko, Bamanankan na, kumasendow be yen, wale be olu kono, dow be yen, wale t'olu kono; nka o tu bali ka ke kumasen ye. O misali dow file nin ye:

Kofolikumasen: Wale t'ale kono; nka i be «be» walima «te» sorolale kono walima «don» ani «te»

Misaliw: Funteni be. (sonsira)

Funteni te. (bansira)

Kele don. (sonsira)

Kele te. (bansira)

Kumasen walantandafama

Wale t'ale lono; nka dafa b'a kono ani «be» ni «te»

Misaliw: Kalandenw be kalanso la. (sonsira)

Kalandenw te kalanso la. (bansira)

Damakeneñikumasen: O fana ye kumasen walantanduguya do ye. Ale be togo fila geres uogon na k'u bo nogon fe.

Misaliw: Jagokela ye baana ye. (sonsira)

Jagokela te baana ye. (bansira)

Janto: Kumasesen walantandinnu kono, «be» ni «te» ani «don» be sorolukono. Olutejate waledemenanw ye, kumase t'walew ma. U koni be kunnafoni do di. Mabenkaramogobw'uweleko «kunnafoninanw».

Mahamadu Konta

An ye nin bo mabengafe do kono, min be wele «Bamanankan Maben ka nesin karamogow ma».

Dukene :

Dijne laminibaga were : Kapiteni Kuki

A nini ka dijne don, k'a lakali i ka kolo ye, o nafa ka bon kosebe. Kapiteni Kuki tun ye angilejamana jikansordasiye. Abangera san 1726 okutoburukalo tile 27, a sara san 1779 feburuyekalo tile 14, Hawayi. Kapiteni Kuki kera konenitaama hanaba ye. Dijne laminitaama, abe jate okebagaw fe. Ale ta ma dan jikantaama dama ma. Baarakeminen kerénenkerénen tun b'a bolo, tile nofedolo jatemineni kama.

A ye dugukolo jaw ci seben kan, baara be ka ke ni minnu ye hali bi jamanakalan ni dugukolokalan kebagaw fe. A ka taamaw senfe, a ni falenfen karamogo dow tun don, olu ka baara tun ye ka falenfen sidombaliw fara nogon kan, k'olu cogoyaw seben ka bila, k'u jaw dilan.

Kapiteni Kuki ka konenitaamaw kera san 11 kono, k'a ta san 1767 la, ka se san 1779 ma. A ye dijne lamini, k'a daminet keneke fe, ka taa woroduguyanfan na, k'tila ka bo woroduguyanfan na, ka taa keneke fe.

San 1768, Angilejamana jikansordasiye ye Kapiteni Kuki bila ci la. U'y'a nini a fe a ka taa Tahiti jamana kan, ka taa Ala ka kabako do laje, k'o cogoyaw seben, dönniya jensenni siratige la. Oci in tun ye ka tile nofedolo do kolosi, k'a laje, k'a lasa. Otile nofedolo in togo ye Wenisi. Wenisi tun gerela kosebe tile la, wa a tun lasa ka di Tahiti ka teme dijne y'oro tow kan. Kapiteni Kuki y'o baara in ke ka se a dan na. O kofe, a y'a nini ka jigin dijne woroduguyanfan ba fan fe; bawo a tun b'a nena ko

Maakorobaro :

Jilabanaw, kunfilanintu ni segelen

Kunfilanintu :

Kunfilanintu ye jilabana ye. A mogofaga ka telin ni kon ma ke a ma. Kunfilanintu taamasiyew ye konoboli ni fooco ye. A be fasaw fana ja, banabagato b'a yere sama-sama. Kunfilanintu konoboli dimi ka jugu kosebe.

Kunfilanintu be sorolakise kunbaba fe min be banakotaaw la. A be hadamaden kono lasoro ji fe min lançogra walima dumunif en kene fe, minnu ma ko ka je ani hadamaden tegew fe, a bolen nege ni a m'a tegew ko safune na. Dimogo fana be kunfilanintu banakise bila dumuniw na n'u ma datugu.

Kunfilanintu be caya ni samiy donna.

Kunfilanintu be ji nofe ni fen caman ye. Sanjiw be banakotaaw ni kunfilanintu banakise woyo ka jigin kolon kankunntanw ni kolon datugulanntanw kono.

Kolon ni kolonda mineko numan be mogo tanga kunfilanintu ma. Kolon ni kolonda be se ka mince ka ne ni hadamaden ye u yere bila a ko la.

Segelen :

Segelen ye jilabana ye. Ale te kamalenko mince ka ban n'a ma junuma a bolo. Segelenkise be min ji fe. Baji b'o la, k'oji b'o la, kolonji yere fana b'o la. Kolonji ta de lamine ka bon kojugu, barisa o sababu ye mogow ka kolon mincekojugu ye:

Kankun ma ke kolon na, datugulan te kolon na, kolonda ye binforo ye, jinogo kelen don boro boro ye kolonda la, baganlaminwaro ka surun kolon na, nege yoro man jan kolon na, samaraw be yelen kankun kan, jurufilen be namaniw saalo ka jigin kolon kono... Segelen be se ka kolon kono na lasoro ninnu bec kelen-kelen fe. Segelen be san kelen ke modiyali, fanda, ani fantoro la

dugukolo werew b'o y'oro ninnu na, minnu tun ma lakoden folo. Nka a ma bo dugukolo kura werekan o y'oro ninnu na. Ay'a wasadon Ositarali jamana na ani Nuwelizelandijamana, k'olu jawtaben. Owaatiw la, dugukoloko donbaga caman hakili tun b'a la ko dijne werew tun be woroduguyanfan fe. Angilejamana tun b'a fe a ka ke o y'oro in donbaga folo ye k'omara. Nka fosi ma soroyen ni gilasikuluw te ani kogojibaw.

A ka konenitaama dakun sabanan na, Kuki ya kunda dijne kejekayanfan kan, ka sira nini, min be teme kogojiba Pasifikasi ni kogojiba Atilantiki furance la, ka se fo Kanada jamana na. O senfe, a sera Hawayi san 1778. A n'a nofjama ye foneneba lateme Hawayi. Oy'oro in dugumogow y'a faamuya, ko Kapiteni Kuki y'u ka Ala nanen ye: u y'a batu. Nka fijeba do wullia ka Kapiteni Kuki ka kurunba dow tiue, ka kasaara lase a n'a ka mogow ma. O kelen minke, u ko ni Ala tun don, tijeniba ninnu tun man kan k'a sor. U y'a batoli dabila, k'a janfa. A tora o janfa in na.

Kapiteni Kuki tun hakili ka bon. Atun b'a taasiraw döñ kogoji kan. A tun b'a taayorow döñ. A tun be se waati jateminecogo la cogo min, a tun be se furancew fana jateminecogo la ten. O waatiw dun y'a sor hadamaden ka feerew ma bonya folo o dönniyaw siratige la.

Mahamadu Konta

An ye nin kunnafoniw sorolakise kono ani Entereneti kan

Karamogo Daramani Tarawele

hadamaden nuguw ni nogon ce. A be min ji gerengeren waati ninan, san were samiy'e donda, denw be se ka bo fari fan bec fe u mana yoro min sor. U be cikela bali baara la danni tuma. Dannim a ke, bulu ma sor, kongo nana. Segelen be jiginew kono lankolonya nin cogo la.

Kolon ni kolonda mineko numan de fora. Ale de be se ka segelenkise bali ka se hadamaden kono. Ni segelenkise ma se kolon kono, hadamaden t'a sor ka min kolonji fe. Kolon ni kolonda be se ka mince ka ne ni mogow y'a ke u nikanko ye.

Karamogo Daramani Tarawele
Ji ni jilabanaw, kalan Diya 2006 san Zuwenkalo

Ereni suguya ka ca farikolo la

Farikolo yoro do farali k'a konofen npurugutu ka bo owofe, o banan de be wele tubabukan na ereni (*hernie*). Farikolo be se ka fara a yere ma walima bana dofe, n'a yoro fegonyana. Aka ca a la ereni fanba be k'losi mogo barakun na walima a k'kolo la. Dimi te ereni be la. N'a tigilamogo operela a tuma na ka farada in kala, a be keneyya. Ereni suguya ka ca.

Ereni kera nin fen o fen ye, farikolo yoro do de be fara n'a fegonyana, k'a konofen npurugutu ka bo. O'b'a jira ko ereni be se ka mogo mine a farikolo yoro caman na.

Mun de be ereni lase mogo ma?

Halibi an be don min na, mogo ma se ka ereni s'orcogo jenj'en kelen d'o. Dogotorow ka nefoliw k'oni y'a jira, ko ni konofenw girinyana barakoro konodatugu ma, o be se ka fegonya ka fara, nugu be npurugutu ka jigin o wo kono. K'kolo de bejigin cew la, n'o ye kaya ye. Nugu be jigin kilijuru kerefe ka na don kiliforogo kono.

Barakun ereni be se ka mogo mine

kabini a bangewaati la. Nka baliku ka barakun erenibes'orobara wobonyani fe, nugu be jigin o kono.

Ereni be d'o mogo la cogo di?

Fen min ye kaya ye, mogo b'o d'o a yere la n'i k'o i b'i biriten, walima ka fen girinman do k'kolo. I be kuru do k'losi i bara k'kolo i n'a fo sefan cogoya. Hali n'i k'o i b'e s'ogosogoo be digi il'a; kasoro a daminewaati la dimi t'a la. N'i y'i da k'i jan, a b'i n'a fo kuru in be tunun i farikolo la. I t'a k'losi o la. Nka ni fo'onenege walima fo'ono te ban i la, dimi fana b'i bara k'kolo, o b'a jira ko ereni jiginnen don ka dese ka yelen. A ka ca a la ereni man telin ka dese ka yelen o cogo la. Nka n'a tigi ma taa dogotoroso la ka furake joona, bana be se k'a faga. O ereni suguya dimi ka bon, a be se ka mogo fari funun, to k'i wolo ne yelema ka ke bilenman ye doonin. I ka fo'ono be caya, i te se ka sugune ke.

Kaya ereni be farigan bila denmisenniw na. A be fo'ono fana bila u la. A numan ye i ka se n'a tigilamogo ye dogotoroso la joona.

Mogo yere t'a d'o ko barakoro la ereni b'i la ni konodatugu ma sebekoro fara. I be san caman min ke tontonni na banakotaa keli nofe, s'ogosogoo gelenw ani donigirinbaw talide be konodatugu fegonya fo k'a fara. Nin ereni suguya ka ca sigaretiminnaw na.

Ereni segesegecogo dogotorow fe

Dogotorow be mogo barakoro la digi-digi k'a d'o n'o b'i dimi, walima k'a d'o ni kuru be yen, min be se ka ke ereni ye

Ereni furakeli an'a kunbeni

Fen min nininen don mogo fe a tangali la ereni ma, o do ye beremadoniw tali ye. Mogo b'a sebekoro tonton baara minnu na; ani mogo belebeleba ka fasakojuguya.

Fen min ye kaya ereni ni barakun ereni ye, olu fura numan ye opereli ye. U be opere ka konofen npurugutulen ladon a no na k'a yoro wo kala.

Mogo min mana opere k'a sababu ke ereni ye, o ka kan ka to ka taa a yere laje dogotoroso la sarati dantigelen

kono, min temena a ni dogotoro ce. O waleya in be opereli kofegelyaw sidon k'u kunben joona. Opereli d'o kofe, dogotoro d'o b'a fo a tigi ka farikolojenaje dabila; nka dogotoro caman b'a fo a tigi ka kan k'a ka baara ketaw damine joona.

San damado in na, ladali kuntaala opereli kofe, caman bora o la. Folo mogo tun be se ka tile fila fo saba ke dogotoroso la; nka sisani kabini i operedon yere la i be labila i ka taa i ka so. Opereli kasaara dogoyara kosere, a keneyali fana ka telin.

Ereni ka telin ka mogo jumennw mine?

A ka telin ka fangalabaarakelaw ni farikolojenaje juguw kebaaw mine, ka faramusokonomaw ni mogojanbaw anikokolola ereni dellila ka mogo minnu bokolo do mine.

K'i makobo i k'kolo la (biricogo jugu, jancogo jugu, legencogo jugu) ani kogelenkew i farikolo la fo ka taa se bonyako jugu ma, nin be se ka ereni lasé mogo ma.

Dokala Yusufu Jara
Entereneti Kunnafo

Kulusijalagosi ka tijeni barika be ka bonya

a ma taa ka dan ke...

Mun be kulusijalagosi lase mogo ma?

- *Koro b'a lase mogo ma:* Ni ceyaminenw segenni, e tu' ladon konuman ni saniya matarafali ye, ni senyerela ye, ni jiriw matafali ye, ni farisogolamagaliye, nibaloko numan ye, ni hakili lafiyali ye, ni keneyya sabatili ye, i be se ka dese. N'o te, cekoroba be se ka si jan soro fo ka taa se a ka saya ma, kasoro a b'a cogo la.

- *Sigaratinin damateme be se k'a lase mogo ma:* Kefendobe sigarati la, o be wele «nigmatini»; n'o cayara joli la, a ke jolisisiraw tijen, ka fasasiraw tijen, ka galabuw faga, o be na nidesse ye ce ma.

- *Siran ni jore ni kunnasiri mana caya mogo kan:* O be se ka dese lase ce ma.

Dijelatige n'a gelleyaw, sigi n'a gelleyaw, sinijesigiko numan sorobaliya, n'olu cayara mogo hakili la, n'i ma ke ce jolen ye, n'i m'a ni limaniya ta, ka munu ka sabali,

musoko yere te na i hakili la, kuma te a nege k'i mine.

Dumunikuntandunw

sugaromafenw cayali joli la, tulumafenw cayali joli la, najin ni kogomafenw cayako jugu joli la, o be barikade se lase ce ma.

- *Banaw:* Banaw be banaw na i n'a fo kunkolowuli ni d'o ko fa, banaw be banaw na i n'a fo jinebanaw, banaw be banaw na i n'a fo tanso, n'an b'a fo a ma jolicayabana, walima jabetiw n'u joggonnaw, banaw be banaw na i n'a fodilannabanaw, banaw be banaw na i n'a fo dusukun ni jolisirabanaw, banaw be banaw na i n'a fo bolonow, n'olu juguyara ka damateme, n'u ma furake waatila, olu be mogo be ceya la pepewu.

- *Sababu juguw:* Olu ye bolonow ye. An ka laadaw la, a be fo min ma ko fadento, o tun dunnin man ni. Ni mogo min tun te se a ka kulusijala la, o tun b'o soro. Halibi, an ka wulakonodugu la, an ka sigidaw la, bolon be se ka mogo soro. An fe yan, ce minnu ne te

teme muso numan si la, n'o tigi m'a yere k'losi, don do a bolo be ke a yere kala ye.

Kulusijalagosi furakeli:

N'i furulen don a ko ka gelen, n'i ma furi ke fana a ko ka gelen; bawo a nefoli man nogo. D'o be maloya, d'o be siran k'a nefo. N'a dun kolokolola farikolo la, a nogo kojugute. I te se ka muso furu; halii n'i ye muso furu, i ni muso te se ka ben... i te se ka kanuke, i te se ka jarabi muso la ka monebo i yere la. Denkokuma t'a la. O man ni du kono, o man ni kin kono, o man ni dugu kono, o man ni sigida la, o man ni jamana kono, o man ni dine kono.

An fe yan, farafinfurabola caman b'i jeninyorofin a ko la, nka fo i ka se a donbaga jenj'en ma. Dogotorokunda fana, a fura numanw be soro. Nka nin be se la, a fura numanw ye yere tanga, senyerela, saniya matarafali, dumuni naftamaw dunnin, hakili lafiyali ani farikolojenaje ye.

Mahamadu konta

Kulusijalagosi taamasiyen ka ca :

A taamasiyen do ye musoko nege t'i minne fiyewu, walima a nege b'i minne nka cey a te wuli, walima a be wuli yoroni kelen ka tila ka sa, walima a be lamaga, nka barika t'a la, walima lawaji te soro, walima lawaji be soro teliya la kojugu, adw. A dow sababu ye farikolo segenni, hakili segenni, dumunikuntanw dunnin walima bana ye. A to be furake ka di; nka n'a k'era bana yere yere ye tigitigi, o de ka jugu. Nka halii o la, a fura be soro jiridomansaw bolo; wa a be se ka soro fana dogotorokunda, n'o y'a soro

Moti, baganw jigindonw dantigera burugumaycaw la

San o san fobonda fe, lajeba be ke Moti, baganw jigindonw dantigeli kama burugumaycaw la. San 2017 - 2018 ta laje k'era gofereneri dagayoro la okutburukalo tile 26 ka se a tile 27 ma san 2017. A nemogoya tun be Moti gofereneri Zenerali Alasani Ture bolo. Gelleya minnu be se ka don bagantigaw ni forotigiw ce a waati la, laje in kun tun ye ka dabali numan tige o noggycogoo la.

Hakillajigin na, baganmara ye nafoloko yiriwali sira folo ye Moti mara kono. Moti mara be jeyoyofolofana na bagankola Mali kono. Sabula jamana misi 19%, ani ba ni saga 28% be soro Moti mara kono. Waatiyelma gelleyaw n'u ta be, Moti mara ye neemamayoro ye Mali kono.

San o san ni samiyer surunyara, bagantigaw be taa samiyer ke gerekannaw na Bankasi, Bajangara, Duwazan ani Koro serekiliw kono. A dow yere be taa samiyer ke Moritani, Nizeri ani Burukina Faso jamanaw kan n'u ka baganw ye. Nka fobonda fe, urbe segin ka baw tige ka taa u ka duguw la. O bagantigaw de be boloda san o san, misikuluba ninnu kana tijeni don forotigaw kun. Baganw

kosegindonw ye nehaebaw ye odugumogow bolo; nka n'a ma laben konuman, a be ke forotig i caman ka nekumu kan.

Lajeba in senfe, batigeyoro 29 dantigera Moti mara kono. Obatigeba daminenia Tenenku serekili kono, Jarabe nowanburukalo tile 4 san 2017. Ja-Boso dara o kan nowanburukalo tile 6, ka Kubi da o kan nowanburukalo tile 8, Jaro tugura o la nowanburukalo tile 17.

Jene serekili kono batigeba daminenia Sofara-Kala nowanburukalo tile 11, ka Forori-Femaye tugu o la nowanburukalo tile 18, Yengari be da o kan desanburukalo tile 4 san 2018, ka Pondori da o kan feburuyekalo tile 29 san 2018. Moti serekili kono batigeba daminenia Kabiyo nowanburukalo tile 9, ka tila ka san 2017-2018 batigeba kuncie ni Jalube ta ye marisikalo tile 24 san 2018. Obatigeba laban in de be wele Darali Jabube fulakan na. Ale lakodonnen be dije tonba Oni bolofara fe, min nesinnen be kalanko ani sekni ni d'oko ma, n'a be wele Inesiko (UNESCO).

Daramani Kulubali / Dokala Yusufu Jara

Jahadikela Ahamadi Fagi y'a ka nimisa jira mogobakaburuw karili la

Koronefekelé senfe, Tumutu minenen jahadikelaw fe, u y'a nini k'u ka sariya lataama dugu in kono diyangoya la, ka mogobakaburuw kari, k'o ye bidaya ye. Owaleyaw nemogoya tun be mogo min bolo, o tun ye u ka polisikuntigi ye, Ahamadi Alifagi Alimahadi ye. O minena k'a kiiri kojugubakelaw kiiribulonba fe, n'o ye Sepeyi (CPI) ye.

O kiiribulonba in ye Ahamed Alifagi nangi san 9 kasola. Dine kiiribulonba in nemogoba Fatu Beni Suda tun ye san 9 ka se san 11 kasol de bolo da Mali jahadikelaw ye; nka a ka kiiritigelaw y'a ka kasol dan san 9 ma, k'a sababu ke k'a jora a ka jalakiw koro; wa k'a y'a ka nimisa fana jira a ka baara kelenw na.

K'a to kasol la, Inesiko (UNESCO) ka kunnafoniseben minbe wele «kuriye». O kunnafonidilaw n'a jera ka kuma. U ye nininkali minnu ke a la, o jaabi daw file nin ye:

A y'a jira k'ale de tun ye silameya polisikuntigi ye, Anisaridiini kono, o min ye Akimi (AQMI) bolofara do ye. A ka baara tun ye ka silameyajogo don mogow la, ka taabolo juguw kele. A y'a jira k'olu ka yecogo la, sow joli

Ahamadi Ali Faki Ali Mahadi

mogobaw kaburuw kunna, k'o ye bidaya ye silameya kono.. A ka fo la, kaburu ninnu karili yamaruya tun be bolyadi Agi Agali de yoro, ale min be Akimi ka mara kono. O yamaruya ninnu tun ma ben ale ma, waay'ananiya jira fana kokonumanw te. Bawo u be dankari laadaw la, u be dankari sigidalamogow la. U keli be na ni tijeni minnu ye, o ka ca n'u ka neni ye. Nka walasa a ka baara kana tila a la, ale dinena ni yamaruya ninnu ye

barisa jahadikelaw de tun jolen be n'ale ka denbaya musakaw ye.

A mana ke cogo o cogo, ale koni de ja bora jabaraniso caman na, a be ka dankari mogobakaburu ninnu na. O mogobakaburu ninnu dun tun tangalen don, k'u koronkoron dije kalanko ni seko ani donko tonba fe, n'o ye Inesiko ye.

O de koson, a nangira k'a ye kele damatembe kojugubaw ke.

Ahamadi Fagi jora o jalaki in koro. A ko a ye dansagon ke, a ko a ye kojugubaw ke, ka nesin Tumutukawa ma, fulaw, kroborow ani larabuw ma. A ko a be yafajinike u fe, k'a bolo filada a kouye. Ay'a naniya k'a hakililaw seben minnu be boli danbe lakanani kan ani mogobakaburu ladonniya numan.

Mali jahadikela in mineni k'a kiiri, k'a nangi; o kera nimisiwasaba ye Mali goferenaman fe, ani hadamadenw ka hakew lafasalitonw dije kono.

Ahamadi Fagi nangiliye kangarimada ye ka nesin mogow ma, minnu be ka dantemewalew ke su ni tile Mali koronfela la, u k'a don ko ko b'u ne.

Abudulayi Jara
Mahamadu Konta

Zimbabwe

jamanakuntigya dira Emerisoni Munangaguwa ma

Zibawe depitebulon ye u ka jamanakuntigi Oroberi Mugabe ka walanseme kunnaфони lase tarata nowanburukalo tile 21 san 2017. O y'a soro depitew tun be dabalitige la k'a bo fanga la. Oroberi Mugabe ye san 37 ke Zibawe kunna jamanakuntigya la.

Depitebulon nemogoba Zakobu Mudenda y'o joyorabilasaben in kalan, a konoko do file: Ne Oroberi Gabiriyeli Mugabe ye walanseme ka bo Zibawe jamanakuntigya la k'a damine bi yere la n'o ye nowanburukalo tile 21 ye san 2017 nege kanne 16. O waleya in kera nisondiyaba ye depitew bolo u ka bulonba kono.

An be se k'a fo ko finge nana josoosurula bolo soro sanfe. O waati kelen yere la, depitew tun be laje la ka Oroberi Mugabe bocogo nejini fanga la;

sabula a tun genna ka bo a ka politikiton sigilen yere nemogoya la n'o be wele anglekan daje surun na «ZANU - PF». O genni kera dogokun kelen kofe sorodasiw kelen ka jamanfa faaba Arare damine, ka jamanakuntigi koron taratasu nowanburukalo tile 14 k'a duguje a tile 15 la san 2017, k'a sigiboda were'ta bolo bilen. Ajengon minnu n'a tun be politikiton kelen na, a tun y'olu janfa. Olu de y'a gen ka bo pariti nemogoya la. A n'olu minnu ye yere mahoronyakelé ke ka tubabuw gen n'a ye fanga ta kabini san 1980 waati la.

Emerisoni Munangaguwa si hake be san 75 la sisan; ale ye Oroberi Mugabe jengon koro ye, jamanakuntigi dankan fana tun don. Oroberi Mugabe tun y'ale de gen ka bo a joyoroin na nowanburukalo tile 6 san 2017, min b'a to a yere muso Garasi Mu-

gabe be se ka jamanakuntigya nini a no na.

Nka Oroberi Mugabe koronnen sorodasiw fe, Garasi Mugabe genna ka bo pariti «ZANU-PF» la. Jumadon nowanburukalo tile 24 Emerisoni Munangaguwa bilal Oroberi Mugabe no na na Zibawe fanga kunna. Sorodasiw de y'a ka fanga dafiri; nka olu'a fe a ka fo ko fangadafiri kera. N'i y'a ye a jengonw y'a ka fanga tijne, ale de folola k'ujanfa a muso kama. O min te fanga sorocogo don a ce fe.

Garasi Mugabe ye mogo lakodonnenba ye ni dijedenya ye. A bangera Afirikidisidi jamanaka; nka a kera sekeretri ye Zibawe jamanakuntigisola. An be don minna Oroberi Mugabe si hake be san 93 la. A ye Garasi Mugabe furu san 1996. San 41 b'u ni jengon ce korya la.

Dokala Yusufu Jara

Marabolow konseyew

sigili kalata bilala san 2018 awirilikalo la

Kalafiti minnu ka kan ka ke ka serekitiw, marayorow ani Bamako faaba koneyew sigili la, n'a tun bolodalen be ka ben san 2017 desanburukalo tile 17 ma, a bora a dogo koro k'a bila san 2018 awirilikalo la. Kunnafonin soro la mara minisiri nemogoya tun be jamanakuntigi Ibarahimu Bubakari Keyita bolo.

Okutoburukalo tile 9 san 2017, minisirilaje tun benna sariya naani kan marabolow konseyew sigili kunkan yoro 54 na. Nka jateminew na, gelyea daw y'a jira ko sariyi dalen in labatoli ka gelyea. Ngongolafaamuya kera a ko la mara minisiri ni politiki nemogow ce. O y'a soro minisiri ni mogo murutilen minnu y'u bolonc bila benkansaben na ben ni lafiya soro la Mali kono, olu sigira ka kuma. Benkan minnu soro la kumanogonyaw senfe, o de nana ni sariyi dalen koro wulili ye k'a bila san 2018 awirilikalo la, walasa kalata in ka ke forobako ye a nema.

Madiba Keyita / Dokala Yusufu Jara

Jonya be Libi, Uruwanda k'a be tungafetaala 30.000 bisimila

Uruwanda jamana y'a jira k'a be se ka don tungafetaala 30.000 jigi koro k'u bisimila. Libi be ka farafin tungafetaala hake min dore k'u jonyamine, dan to la. O kuma de duurulen be dije kono bi. Minisiri min nesinnen be Uruwanda ni jamana werew ce kognabobo ma, o y'a jira ko Uruwanda goferenaman be kumanogonyaw la, walasa o mogo minnu be dabolo jugu kan Libi, ka 30.000 di a ma olu la a k'u ladon. Uruwanda i n'a fo dije jamana tow, a bee dusukun kamikaminen don ni kunnafoni jugu min soro la ka bo Libi jamana kan farafin tungafetaalaw kunkan. Musow, ce wani denmisenniw b'u la. U keti ka Farajela segere, Libi faamaw y'u caman minne ka tou bolo jonywe. Ube to k'u feere mogow ma. Faransi jamanakuntigi sebekoro kumana ko in na. A ko Libi be ka nin waleya jugu min ke bi, o tuma temena hadamadenw ni jognonc. Mogominu b'a jekun na, olu be ka balo u ka waleya jugu la, minnu fana b'u san u bolo olu be taa a caman laben ka bila kojugubakew la. Kunnafoni y'a jira k'o jogninakafeere min file Libi, san o san sefawari miliyari 19 ani miliyon 650 be soro a nafa la u bolo. Farafin minnu b'o dabolo jugu kan Libi jamanaka, a be mogo miliyon 2 b'o. U 80% ye musow ni denmisenniw ye.

Afiriki kelenyatoba (UA) nemogoba Alifa Konde ni Lajine jamanakuntigi don, oyewaleya jugu in lagosikosebe. Nka a y'a jira ko nansarajamanaw noba be ko in na, sabula ko nansarajekulu jo t'a la k'a fo Libi faamaw ye, u kana son ka tungafetaalaw bila ka teme, u dun b'a don ko se te Libi ye k'u bee ladon a fe yen. A k'u b'a don fana pere, ko goferenaman te Libi kunna. N'i ko o, jamanakuntigya si hake be san 93 la. A ye Garasi Mugabe furu san 1996. San 41 b'u ni jengon ce korya la.

«AMAP» kuntigi
Abudulayi Tarawele

Kanw kunnafonisebenw
baarada kuntigi
Nanze Samake

BP : 24 - Telefoni : 20-21-21-04

Kibaru Bugufiye Bosola

Bamako - Mali

Sebennijekulu

Mahamadu Konta,

Dokala Yusufu Jara

Labugunyoro : AMAPU gafedilan
baarada

San 2018 kupudimodi be ke Irisijamana kan

Irisijamana ye jamana belebele ye; a ka bon ni dijne jamana bec ye. A dugukolo fiye ye kilometreken 17 miliyon 17 ye. Jamanaden hake tun ye mogoo miliyon 146,5 ye san 2016. A faaba ye Mosikuye. Dijne setigijamana do don, mogoko la ani sorko la.

Dijne ntolatanko tonba (FIFA) bëna san 2018 kupudimoni laben o jamana in de kan. Ntolatanw be damine san 2018 zuwenkalo tile 14 k'u kuncé zuluyekalo tole 15. Jamana 32 be ye a kene kan. Kalafili be k'o jamanaw ni noggon ce walasa k'a don minnu be ke kulu kelen na, ani minnu ka kan ka noggon kunben. O be ke Kéremulen kono Mösiku, san 2017 desanburukalo tile folo la.

Jamana 32 ninnu ma sugandi gansan. Kupudimoni labencogo sira kan, jamana minnu be gun kelen kan, olu be folo ka noggon soro. Olu lanaw de farala noggon kan ka ke jamana 32 ninnu ye. U tøgøw file nin ye :

Eropu gun : Alimanjamana, Beliziki, Espajni, Isilandi, Poloni, Seribi, Pøritigali, Faransi, Korowasi, Suwisi, Angilejamana, Irisijamana ani Danimariki. Eropu belebele fila tøna ye nin sen in ta la, n'o ye Itali ani Holandi ye; olu binna a sira kan.

Jamana 32 bec hami ye nin Kupu in tali ye

Afiri gun: Nizeriya, Eziputi, Senegali, Tinizi ani Maroku.

Ameriki woroduguyanfan jamanaw : Ntolatanjamana belebele duuru; Berezili, Arizantini, Kolombi, Uruge ani Peru.

Ameriki keñekayanfan n'a cemanceyanfan ani Karayibu jamanaw: Mekisiki, Kositarika, Panama.

Azi gun jamanaw : Iran, Zapón, Koredisidi, Makanjamana.

Oseyani gun kan: Ositarali jamaná

Afiri jamana 5 ninnu bëna se ka Afiri kunnawolo wa?

A ka kan u ka Afiri kunnawolo; bawo u y'a jira k'olu dë ye nana ye Afiri kono. U y'a jira k'olu de ni taali ka kan Irisijamana kan, ka taa Afiri joyor fa. N'u ma Afiri kunnawolo, umu ka keta ke.

Nizeriya taali kupudimoni 2018 keñe kan, o ye laadalatilen ye. Kupudimoni temen min kera Berezili, Nizeriya tun b'o kene kan. Afiri jamana minnu tun b'o kene kan ka fara ale kan, olu si ma se ka taa Irisila; n'o ye Konowari, Gana, Alizeri ani Kameruni ye. Kabini san 1994, Nizeriya be kupudimoniataa la fon'a kera san 2006 ye. Hali n'o y'a soro san 2015 ni san 2017 Kani, a binna olu la, jigiya kelen dørøn de b'a ye sisan, o ye kupudimoni ye. An hakili b'a la, a tøna son k'a ta ke taakasegin gansan dama ye ten.

Eziputi ka nanaya dogolen te ntolatanko la Afiri kono. Eziputi ye Kani kupu ta siye caman. A ka ntolatantonw ye kupu caman soro; nka o n'a ta bec, nin y'a siye 28 ye, Eziputi te taa kupudimoni keñe kan; kasoro Afiri kono, jamana folo min taara kupudimoni na, Eziputi don; o kera san 1936. O kofe, a ye san 56 ke

a ma taa. O taako filanan kofe, a ye san 28 ke sanni taako sabanan ka ke; n'o ye Irisila ta in ye. A porogotolen sisan, an hakili b'a la, a bëna a jira cogo bec la, k'ale de ye nana ye Afiri kono.

Mësiku san 20 ye nin ye, a ma taa kupudimoni na. Nka Irisila ta in na, o min bëna k'a yere senikan, a labennen don ka ne; ntolatanna nanaw b'a bolo, wa degelikaramogo numan fana b'a bolo. A to tora sa, so file, a bolikene file.

Tinizi jamana ma ñesë ntolatanna nana na tuma si la. Nka ñonne min be ntolatannaw na, o waleyali kene kan, o de ka gelén u ma. U ka degelikaramogo Nabili Maaludu ka baara ka kan ka ke o de ye; k'a jira ntolatannaw na, u be se min na, u k'o ke.

Fen min ye Senegaliye, bec sonna a ma ko kunben o kunben, gorigi ni ntolatanna dafalenw be bo kene kan; nka a ka ca a la, u tun te se ka noggon dafa. O kera geleyaba ye Senegali bolo. Nka nin sen in na, nana caman tu cela. U bëna se ka noggon dafa. N'u ka degelikaramogo ka baara ñena a bolo, a dola Senegalibë son ka kabako ke.

Mahamadu Konta

Mali ntolatanko geleyaw ma ban folo

Kupudimali tun ka kan ka tan cekunda ani musokunda nowanburukalo tile 18 san 2017. O bora a ma k'a bila waati were la. Sabula min fora ntolatanko ñemogow fe, o ye ko jamanakuntigi ka baaraw caya fe, ntolatan ninnu bilala don were la. Nka ko werew be ji jukoro; n'o ye benbaliya ye federason peresidan kura Mamantu Ture n'u ko a ma «Bawuye», o ni Sala Babi ce. Sala Babi ani ntolatanton minnu tugulen b'a ko, olu ma dijne ni Bawuye sigili ye federason kunna; bawo k'a ma ke

sariya kono.

Walasa ka fura soro o geleya in na, dijne ntolatanko ñemogoba (FIFA) la, o ye cidenw bila ka na a ko laje. O kera nowanburukalo tile folo. Olu ni Bawuye kumana, u ni Sala Babi fana kumana, u ni farikolonenaje minisiri yere kumana. Nka o si m'a to kupudimali finali ka se ka tan. A ko koni be FIFA de bolo sisan. Ni FIFA ma se, kiirbulonba min sigilen be dijne bec togo la farikolonenaje fognognok ñenaboli kama, o b'a jo a joyor la.

Mahamadu Konta

FIFA ye ntolatanna ñanaw jansa

San o san, dijne ntolatanko ñenabolitonba be ntolatanna ñanaw ni degelikaramogo ñanaw jansa. O hukumu kono, ñinan, Oronaldo sugandira FIFA fe, k'a ke ntolatanna ñana ye dijne kono. Degelikaramogo ñana kera Zinedini Zidani ye. Jokòlsibaga ñana kera Itali jokòlsila Bufoni ye.

Musokunda, N'erlandi (Holandi) ntolatanna min be wele Liki Maritensi, o kera ñana ye. U ka degelikaramogo min be wele Sarina Wiyegiman, o kera ñana ye.

Mahamadu Konta

SAN 2017 NOWANBURUKALO KIBARU KONKO

- ne 2 : Kerecendiine dili donnen don kosebe an ka jamana kono

- ne 3 : Woro ye negelefent kerenkerennen ye Afiri tilebinyanfan fe

- ne 4 : Fekofe

- ne 5 : Kalankene: Kumasesigii geleyaw

Dukene : Dijne laminibaga were : Kapiteni Kuki

- ne 6 : Ereni suguya ka ca farikolo la

- ne 7 : Jahadikele Ahamadi Fagi y'a ka nimisa jira mogbaburuw karili la